

afgebroken (eiwitten), waarbij de eiwitten van hart en zenuwstelsel zo lang mogelijk gespaard worden. Is de uitgang van de maag vernauwd door geschrompeld bindweefsel tengevolge van een vroeger, nu genezen, maagzweer, waardoor dus meer kracht nodig is om het voedsel in de twaalfvingerige darm te brengen, dan hypertrophieert het spierstelsel van de maag. Hetzelfde heeft plaats bij de hartspeer, wanneer om een of andere reden de weerstand in de bloedvaten stijgt of de kleppen in het hart onvoldoende functioneren. Bij een beenbreuk worden talrijke processen in gang gezet teneinde de noodzakelijke callus te vormen; van verschillende plaatsen uit, van het beenvlies, van het beenmerg, van het bindweefsel, van de bloedvaten en van het bloed zelf, treden processen op, die been afbreken, opbouwen, ombouwen, die kalk aanvoeren en dit op de juiste tijd en de juiste plaats afzetten, dank zij de klieren met interne secretie, welke door hun hormonen de kalkstofwisseling regelen (S c h o e p).

Uit deze weinige voorbeelden, welke gemakkelijk met talrijke te vermeerderen zouden zijn (denk o.a. maar aan hetgeen zich in het lichaam afspeelt bij ontstekingen en acute infectieziekten), blijkt zonneklaar, dat in het adaptatie- en restitutie-vermogen van het organisme, in de eigenschappen van afweer en verdediging, dezelfde doelmatigheid valt waar te nemen als in het fysiologisch levensgebeuren. Helaas is deze doelmatigheid niet feilloos; de vis medicatrix naturae werkt in zekere zin automatisch, zonder intelligentie. Vandaar, aldus B u r g e r, dat zij in menig geval te kort schiet of haar doel voorbij streeft; een ulcus ventriculi b.v. dat doorbreekt in de buikholte en peritonitis veroorzaakt, een otitis media welke overgrijpt op de hersenvliezen en meningitis doet ontstaan, vochtophoping in de pleuraholte, welke tenslotte ademhaling en hartswerking bemoeilijkt en dergelijke voorbeelden meer. Het is nu de intelligentie van de geneesheer, die in deze verdedigingskamp de hogere krijgskunst vertegenwoordigt en aldus de patiënt behulpzaam is. Zo zal hij een perforatieopening in maag of ingewanden onmiddellijk sluiten, pus in het middenoor door paracentese naar buiten afleiden, te veel vocht in de pleuraholte door punctie verwijderen, enz., enz. M.a.w. een helder inzicht in het bij gezondheid en ziekte naar een doel gericht zijn der levensverschijnselen, behoedt de arts voor een averechtse symptomatische behandeling.

Tenslotte staat het ontbreken van een eenheidsvisie in de existentiefilosofie (door de eenzijdige accentuering van het menselijk bestaan als existentie graaft zij immers een kloof tussen het zijn van het bestaan